

НАШ ЗАВИЧАЈ

СВЕСКА 1

Скупљач грађе за опис и историју
Јагодине и околине

Уредио
† Д-Р ДРАГ. Ђ. ПЕТРОВИЋ
директор Учит. школе

Јануара 1936

САДРЖАЈ:

- 1 Наш задатак
- 2 Краљ Петар у Јагодини
- 3 Јагодинска стаклара
- 4 Ђура Јакшић и „Шарена кафана“

ГОДИНА I

ЦЕНА 2 ДИНАРА

Јагодина, 1936

НАПОМЕНА

Оснивач и уредник „Нашег Завичаја“ Др. Драг. Ђ. Петровић преминуо је напрасно 14 јануара тек године на неколико часова пре него што је завршио чланак из историје Јагодинске гимназије за овај часопис. Оставио је иза себе, поред осталог материјала, још три спремљена броја „Нашег Завичаја“ за штампу. Надам се да ће се међу културним Јагодинцима наћи неко који ће продолжити рад пок. Драгољуба.

Бож. Ђ. Петровић
старешина Среског суда у Соко Бањи.

НАШ ЗАДАТАК

Култура једног града мери се, између осталога, и по томе, колико његови становници цене и поштују његову прошлост. Сви градови просвећених земаља имају зато своје музеје, у којима се чувају њихове ствари. Ми такав музеј немамо, и то је велика штета. Срушили смо цамију, амам, мезулату, магистрат и арачлијску кућу, а никоме није пало на памет, да те грађевине сачува за потомство бар у сликама или моделима. Јагодина је веома старо насеље, и лежи на значајној саобраћајној линији, која спаја Европу са Азијом и означава главну артерију читавог Балканског Полуострва. Кроз њу су пролазиле силне војске, наше и стране; по њеном шлу газиле су и јуриле дивље азијске хорде и њихови помамни коњи; њеним сокацима спроводили су завојевачи разне војничке и профијаншке транспорте; око ње су се водиле крваве борбе за ослобођење нашег народа; у њеној околини и њој самој живели су људи који нешто значе за нашу националну историју; она је пуна устанака, објеката, споменика и догађаја који имају трајну вредност. И кад човек помисли да се о целој тој прошлости нашег завичаја не зна ништа или зна врло мало, мора осудити нехат учених савременика, који допуштају да животи читавог једног града и велике територије

око њега пролази и ишчезава без икаквог шрага и писаног документа. Стари Јагодинци, који су у себи оличавали живу историју наше вароши новијег доба, изумрли су и нестали заувек. Међу нама има сада врло мало старих грађана, који би знали и умели причати повесницу нашег града и његове околине. Кад и они оду на вечни починак, наше незнაње о прошлости нашег завичаја биће потпуно и дефинитивно. Ми смо, например, до скора имали фабрику стакла. Међу нама живи и сада човек, који је водио ту фабрику. Ако данас не искористимо прилику да сазнамо и забележимо нешто о томе индустријском предузећу, сутра може већ бити доцкан. Јагодинци до сада нису ништа предузели да сачувају оно што има научне вредности за њихов град. Бивши професор наше Учитељске школе, пок. Емило Цветић, и ако није био наш земљак, задужио нас је много шиме, што је проучио неколико споменика нашег места. Његова књижица „Споменици старе Јагодине“, као збирка записа о нашим старинама, има непобитну вредност за нашу локалну историју. Али то није све. Велики број месних установа, творевина, корпорација, догађаја, предузећа, обичаја и покушаја, нарочито оних новијег датума, остао је и даље изван нашег интереса и изучавања.

Наше памћење није веран чувар наших успомена. Подаци и чињенице, које нас непосредно не интересују и немају важност за наш практичан живот, брзо ишчезавају из свести. Тако се дешава да у току краћег времена заборавимо и оне догађаје, у којима смо лично учествовали или које смо лично доживели. Ми смо — да наведемо опет један пример — колико јуче гледали својим очима зидање и спва-

рање Трговачког дома, па ипак нико од нас тренутно не зна тачан датум његовог освећења а још мање његов прецизан лептопис. То нас упућује на потребу да историјске факте записујемо на харшији, јер је то једино средство за заштиту од заборава.

Обични смртни људи долазе неумитано на овај свет, и одлазе са њега неповратно, али њихова дела, њихова насеља, села и градови, заједно са њиховом културом, увек их надживљују, а често трају и вечно. Баш због те своје трајности и вечности ове творевине и појаве заслужују да се проуче, забележе и оставе постомству у наслеђе.

Свакако Јагодина није била увек оваква каква је данас. Наша је дужност да сазнамо каква је некада била, она и они крајеви околне ње, какви су били њени житељи, њена архитектура, цео њен живот. Они који дођу после нас треба да науче шта смо ми створили и радили, како смо ми проводили живот, какве су биле наше жеље, идеали и муке.

Ми намеравамо и желимо пре свега да скупимо грађу и материјал за једно детаљно дело о Јагодини; да чујемо и запишемо оно што старији Јагодинци знају и причају о нашем месту; да приберемо исчине и податке о нашем животу у прошлости и садашњости; да испитамо свесното наш град и његову ближу и даљу околину. Садашњост се боље разуме кад се познаје прошлост.

Што се ниједан средњевековни српски калуђер није сетио да напише нешто о Јагодини, ми га за то не можемо осуђивати; људи су онда били неписмени, и он није имао за кога да пише; а, затим, ондашњи свет је више мислио о загробном него о градском животу. Што Вук Караџић или неки ње-

гов савременик није ништа забележио о нашој вароши, не можемо му замерати, јер су људи његова времена имали прече и важније послове — ослобођење из ропства и борбу за лични опстанак. Али што ми, данашњи становници Јагодине, која је — узгред буди речено — пуна писмених и школованих људи, професора и интелектуалаца сваке врсте, што ми, велим, седимо скрштених руку и мирно гледамо како зуб времена свирепо руши и ништи наше благо, обавијајући нас мраком и шмином — то је немарност, коју нам пошомци извесно неће опросити. У нашој вароши излазили су разни листови и часописи, али се ни један није бавио овим питањима. Уосталом, дневни листови су сами собом једна шарена хроника, у којој сваки може наћи оно што га занима. Не мора све што се штампа имати историјску вредност.

Да би смо отргли од заборава прошлоста нашеј завичаја, решили смо да покренемо гласило „Наш завичај“, у коме ћемо брижљиво прикупити и сачувати све оно што има значаја за упознавање његова живота. Непосредан повод за покретање листа дао нам је скорашињи захтев једног министарства, упућен месном Поглаварству, да се изради опис и расправа о Јагодини ради туристичких циљева и пошље томе министарству на надлежност. Због недостатака потребних информација шај захтев морао је Поглаварство довести у забуну.

„Наш завичај“ штампаће се у ограниченом броју примерака. Излазиће с времена на време према новчаној могућности и прикупљеном материјалу. Свака свеска чиниће за себе по могућству заокругљену целину, и стајаће два динара. На језик ће се обратити нарочита пажња.

Позивамо пријатеље и све грађане, нарочито професоре и учитеље, да нас помогну у нашем предузећу. Студеници и учитељи из околних села могли би овде такође успешно сарађивати. Ми ћемо свима пружити пуну помоћ и евентуално упуштво. Нека напише ко што зна и како зна, а ми ћемо се потрудити да његову грађу обрадимо и удесимо за штампу. Наше је уверење да предузимамо један користан посао. Ма колико свезака изашло, оне ће само допринети бољем познавању средине у којој живимо. Свесни смо тога да ћемо од овога послати материјалне ишете, али без жртве се не може ништа постићи.

Рукописе треба слати Уредништву, које ће радо давати свакоме потребна обавештења о акцији, коју треба извршиши.

Д-р. Драг. Ђ. Петровић

Знаменити људи у нашем граду

Краљ Петар у Јагодини

Млађи јагодински нараштај вероватно не зна да је краљ Петар учинио Јагодини велику част једном својом посетом, обављеном на четири године после његова доласка на престо. То је било месеца августа године 1907.

Са краљем Петром посетио нас је и његов син, краљевић Александар, доцније југословенски краљ Ујединитељ.

Варош је тих дана била у свечаном руху. По улицама су се свуда лепрштале тробојке. Увече су сви домови били осветљени. Илуминација је осветљавала главне пролазе, којима је врвео разнолики свет. Кроз многобројне лампионе једва се пробијала шарена светлост, обасјавајући венце од зеленила, извешане по кућним прозорима и стубовима. Силен народ из вароши и околине беше се слегао да види краља и краљевића.

Тамо на рибарском путу, изван вароши, којим је краљ требало да се појави, био је подигнут велики славолук, сав у зеленилу са тробојкама, са

сликом владара и краљевића, изнад којих се из крупних слова могаше прочитати поздрав добродошлице. До славолука био је импровизован хладњак од храстових и липових грана, у коме је краљ имао да прими со и хлеб. Најугледнији грађани, часништво Општине са претседником Михаилом Јевтићем на челу и мноштво света оба пола изашло је у сусрет омиљеном владару. Кад су се на путу појавила краљевска кола, ваздух се проламао од громких узвика: »Живели!« Општински претседник Мика Јевтић са неколико пробраних речи поздравио је високе госте срдачном добродошлицом. Народне масе, које беху начичкане с обе стране пута, непрекидно су клицале. Лаганим ходом кола су продужила пут кроз густе редове народа, праћена дугим низом фијакера и великим поворком грађана. Пролазећи улицама, краљевски гости били су свуда бурно поздрављани. Они су очевидно били веома задовољни одушевљеним дочеком, који им је приређен.

Краљ Петар је одсео у дому ондашњег радикалског првака, Михајла Косовљанина, индустријалца. Његова мала кћи, Јелена, сада супруга г. Влада Којића, конзула у Трсту, предала је краљу леп букет цвећа.¹⁾

У краљевој пратњи били су том приликом: Андра Николић, министар просвете, Настас Петровић, министар унутрашњих дела, Миленко Чабрић, секретар Министарства унутрашњих дела, Бошко Чолак-Антић, дворски маршал, мајор Душан Поповић, заступник првог ађутанта. Окружни начелник Моравског округа био је Љуба Пантић.

Скоро као бајка звучи оно што се прича о не надмашном и искреном демократизму краља Петра, негдашњег грађанина слободоумне и демократске Швајцарске. Без чувара и жандарма, без икаквих церемонија, праћен само једним ађутантом, или и без њега, краљ је често, као обичан човек, слизио на улицу и у народ, поздрављао се са сељацима и разговарао о њиховим пословима и бригама. Тај призор се видео и овом приликом у Јагодини.

¹⁾ Мала Јела, врло лепа девојчица, имала је да преда букет и изговори неколико пригодних речи. Али кад је дошао критичан тренутак, она се збуни, и пруживши краљу цвеће, хитро одјури у кујну. Краљу се та Јелина збуњеност много допала, те је и сам отишао у кујну да је помилује.

У дворани Учитељске школе Општина јагодинска у част владаоца и принца, приредила је свечану вечеру, на коју је, поред општинског часништва, био већи број виђених званица.

И сада се у канцеларији г. Ј. Бекеруса, директора Пиваре, чува велика и урамљена фотографија, која приказује краљев боравак у Јагодини.

У књизи Учитељске школе »Посетница«, у коју посетиоци Школе уписују своја имена, могу се и сада видети својеручни потписи краља и краљевића са ознаком датума. При дну књиге тадашњи управитељ Школе Сретен Ачић ставио је ову напомену: »О посети Јагодине, први пут по доласку у Земљу и на престо, 11 августа 1907 г. Свечана вечера била је у Школи овде.«

У десетогодишњем Извештају Учитељске школе за 1907/8 школску годину на страни 11 нашао сам забелешку истога управитеља: »Ове је школске године, 11 августа 1907 посетио завод и Његово Величанство Краљ Петар I, заједно са Њ. В. Краљевићем Ђорђем (треба: Александром), као и са министром просвете г. Андром Николићем и министром унутрашњих дела г. Настасом Петровићем. У вече је у старој сали школиној приредила општина јагодинска вечеру високим гостима и другим званицама, свега 100 лица. Њ. В. Краљ је тога дана, увече и сутрадан, више пута изјављивао да је пријатно изненађен уређењем заводским! Толико пок. С. Ачић.

Распитујући се о овој владаочевој посети Јагодине, добио сам од г-ђе Коне, удове Михајла М. Јевтића, бившег претседника Јагодинске општине, ових неколико редака:

»Господине Петровићу,

Његово Величанство пок. Краљ Петар, по повратку из Брестовачке Бање, посетио је наш град Јагодину. На улазу дочекао га је мој покојни муж Михајло М. Јевтић и предао му со и хлеб. Краљ се бавио неколико дана, па је продужио пут за Београд. Хвала Вам што се за ово интересујете!

Поздравља Вас
Кона М. Јевтић.«

Забележили смо овај интересантни догађај из живота нашега града да не би временом потонуло у заборав.

Д-р Драг. Ђ. Петровић

Индустрија нашег града

Јагодинска стаклара

Путници аутомобилом из Београда за Ниш при улазу у Јагодину наилазе прво на један фабрични димњак који се високо уздиже изнад неколико полу-порушених и напуштених зграда. То је некада била прва модерна фабрика стакла у Србији. Место ових рушевина пре 40—50 година уздизале су се лепо уређене зграде у којима је текао пун и продуктиван живот; ту су 120—140 људи даноноћно радили уз припомоћ модерних машина и задовољавали потребу целе земље у стакларској производњи. Нешто пре оснивања ове фабрике постајала је стаклара у Белици, селу у непосредној близини Јагодине, која је вальда и привукла пажњу заинтересованих, да подигну фабрику и у Јагодини. Зашто је баш Јагодина са својом околином била центар прве наше стакларске индустрије, да се објаснити тиме, што је та околина веома богата одличним материјалом — сировином — за израђивање стакла.

Јагодинску стаклару основали су 1878 године Стеван Шлајфер, Јулије Бозитовац и Јован Клуцки, пореклом сви Чехословаци, стручњаци за стакларску индустрију. Фабрика је у почетку била сасвим примитивна, јер оснивачи нису ималиовољно капитала да је модернизују и да повећају производњу, а убрзо после оснивања из овог разлога морали су и овакав рад да обуставе. Овај покушај изазвао је интерес мештана, и од оснивача предузеће откупи Јагодинац, Нацко Јанковић, тадашњи трговац — извозник на гласу. Одмах после откупа предузеће је проширено, а примитивност је замењена модерним машинама и справама. Поред главне фабричне зграде за пећи и машинско оделење, подигнута су још два велика магацина, канцеларија са потребним одајама, стражара, кантине, штале; затим шупе за сировину и за сметај превозних средстава. Тежња је била да се све

фабричне потребе за фабрикацију и транспортуовање стакла израђују у самој фабрици, те је поред стручних стакларских радника било столара, ковача и колара. Око фабрике предузеће је имало лепо уређено имање од 4 хектара где је био подигнут леп воћњак.

У фабрици је било увек запослено 120 до 140 радника. Стручних радника било је 70 до 80, а остали су радили нестручне послове. Стручњаци су били мањом странци: Чеси, Словаци и Немци, али је било и Словенаца; нестручњаци су били Срби, већином мештани. Технички директор фабрике био је један од оснивача, Јован Клуцки, кога је нови сопственик задржао. У канцеларији је било највише пет чиновника, поред техничког директора још: књиговођа, магационер и два писара. Радно време за стручњаке није било одређено. Кад је стакло било готово морало је да се ради све докле се лонци не испразне, без обзира које је доба дана или ноћи. Тај посао је могао да траје дуже или краће време, зависило је од тога какви се судови израђују, крупнији или ситнији. Кад се посао сврши настајао је одмор који је трајао 12 до 14 часова, докле се други материјал кувао.

Предузеће је у самој фабрици имало за своје раднике хлебарницу, месарницу и бакалницу. Радници су узимали намирнице на требовања и на крају месеца обрачунавали су се с предузећем. У вароши је предузеће држало под кирију више станова за раднике странце, јер своје станове није имало, а било је обавезно да даје радницима и стан у натури. Постајао је и болеснички фонд. Радници су уплаћивали по 2 динара месечно за овај фонд, а имали су бесплатно лекара и лекове.

Фабрика је израђивала све врсте шупљог стакла, од најпростијег до најфинијег квалитета. Рађено је шлифовано стакло, стакло у разним бојама и гравирано стакло. Само стакло за прозоре није израђивано. Сировина за прераду стакла: кречњак и бе-

лутак, добивана је из сопственог рудника на Црном Врху. Фабрика је имала своју тучницу у Штипљу где се овај материјал ситнио, како је то потребно ради лакшег топљења. Овај материјал је топљен у 8 лонаца, колико их је било, а сваки је лонац хватао 100 кгр. чистог стакла. По оцени стручњака овај је материјал одличног квалитета. На изложби у Паризу, Брислу и Прагу одликован је златним медељама.

Фабрика је својом производњом подмиривала це-лу предратну Србију а доста је и извозила у Турску (садашњу Јужну Србију) и то највише стаклад за лампе. Главни потрошачи били су апотеке и бакали, а могао је и сваки појединац директно у фабрици да наручи стакло како је желео. Роба се продавала према квалитету: проста на шох¹⁾, боља на туце а луксузна на комад. Произвођено је годишње око 60.000 шохова и 4—5000 туцета, а луксузна роба, гравирано и шлифовано стакло, према наруџбини. Роба је пакована и лиферована у нарочитим кошевима и сандуцима који су у фабрици израђивани. До железничке станице преношена је сопственим колима а одатле је транспортувана возом. Главна своја стоваришта предузеће је имало у Београду, Крагујевцу и Нишу. Често је колима ношена роба по варшарима. То су радиле рабације звани „стаклари“, који су за рачун фабрике и продавали робу а зато су имали известан проценат као награду. Својим потрошачима предузеће је давало робу и на кредит. Фабрика је правила годишње око 300.000 динара обрта.

Од оснивања па до дефинитивног обустављања рада фабрика је непрекидно радила. Било је само краћих прекида од неколико дана због нестасице горива, и сталних годишњих одмора од шест недеља, када су се оправљале пећи, али се то не узима као обустава рада, сви су радници тада били на послу. Предузеће је престало да ради 1900 године и од тада више није обнављано. Главни узрок обуставе рада је не-

¹⁾ Шох је 5 кгр. прерађеног стакла

довољан капитал. Нови власник, Нацко Јанковић, унео је био у предузеће 200.000 динара и од Класне лутрије добио је био зајам од 80.000 динара по 4%. То је било у почеткуово да се фабрика преуређи и снабде модерним справама и да отпочне рад, али тај капитал није биоово да издржи и кункуренцију. У земљи тада није више било ниједне стакларе, предузеће је имало искључиву концесију на 20 година, главна кункуренција долазила је из Аустро-Угарске. Аустроугарски фабриканти изгубили су били Србију као свога потрошача отварањем стакларе у Јагодини, и уложили су били све силе да фабрику угуше. Створили су картел противу Јагодинске стакларе и Србији лиферовали стакло у бесцење. Кад је наша стаклара прорадила шох стакла продаван је за 8 динара, доцније је та цена пала на 3,20 динара. Сопственик је повећавањем капитала покушао да се бори с овом кункуренцијом, чак је и српска влада предузећу ишла наручку заштитном царином, али је све било узалудно. На заштитну царину српске привреде Аустро-Угарска је одговарала затварањем границе за наше свиње, а то је у оно доба за нас значило потпуно економски слом. Кункуренцију богатих и стarih аустро-угарских предузећа, која је помагала и њихова влада, није могло да издржи ово младо и национално предузеће, пуно полета и наде. Тако је најзад фабрика морала да обустави рад са губитком од 1.000.000 динара. Да није било овога и данас бисмо имали стаклару у Јагодини.

За Јагодину и околину стаклара је била од великог значаја и користи. У фабрици је било запослено доста мештана који су имали сталну и сигурну зараду. Фабрика се у вароши снабдевала потребама и намирницама за своје раднике и тиме пружала зараде трговцима и занатлијама. Сем овога фабрика је привлачила адознапост многих путника и екскурзиста, па је и отуда за варош било користи.

Ово је у кратким потезима историјат нашег првог привредног предузећа, које је одмах било узело карактер једне модерне установе и у погледу производње и у погледу унутрашњег уређења и старања за своје запосленике. Штета је само што је ово предузеће било кратког века због несолидне кункуренције снажних и богатих, из чега ми данас можемо видети са каквим се тешкоћама имао носити сваки наш покушај да створимо своју културу и да се отргнемо од зависности туђинаца, који су нас од увек гледали само као материјал за експлоатисање.

Ове податке дао нам је г. Душан Јанковић, рентијер из Јагодине, бивши члан фирме овога предузећа, син сопственика стакларе, пок. Нацка Јанковића, на чему му ми изјављујемо велику и срдочну благодарност.

Станимир Ђокић
професор

Јагодина у литератури

Ђура Јакшић у „Шареној кафани“

Као што је познато, Ђура Јакшић је био известно време наставник Јагодинске гимназије. Он се у њој водио као учитељ цртања, док је раније био четири године учитељ Основне школе у Сабанти, опет у нашој близини. У Јагодину је дошао 1869 године, дакле оне исге године, када је и отворена реалка у нашем месту. Код нас, међутим, није остао дugo, јер је већ 1871 год. био отпуштен из државне службе, да се идуће године понова врати у њу и остане до смрти (1878 г.) као коректор Државне штампарије у Београду. О њему су савременици мислили и говорили да је „црвењак“, социјалиста, републиканац, бунтовник. У својој причи из паланачког живота „Комадић швајцарског сира“, која се појавила у „Младој србадији“ 1871 године, Ђура описује један свој до-

живљај у јагодинској „Шареној кафани“. Он не зна зашто се ова кафана зове „шарена“, да ли због шарених дуварова или због шарених гостију, који је посећују. Догађај је текао овако.

Једно вече Ђура Јакшић ушао је у „Шарену кафану“ заједно са једним својим пријатељем, и сео за један сточић у најмрачнијем кутку. Пре тога нашао је и послao једног сиромашног ћака да му купи мало швајцарског сира, који је он много волео, нарочито онда, кад га је могао залити неготинским вином. Од гостију у кафани су до „келнераја“ седела два кочијаша и разговарала о коњима, док је један „шлајфер“, опивши се, пао на под и ркао. У зачељу кафане било је пет до шест пензионера и седам до осам трговаца. Као беспосличари они су седели у кафани и оговарали свакога. Пријатељи династије и власти, сваког су дана достављали полицији све оно што им је изгледало сумњиво. Иако нису ништа радили, они су ипак зарађивали паре на неки начин. Њима је Ђура Јакшић изгледао сумњив као пријатељ Светозара Милетића, вође пречанских Срба из Новог Сада. У том тренутку ћак је донео и спустио пред Ђуру комадић расеченог швајцарског сира, који је био увијен у хартију тако, да је лично на коверат од депеше. Поменуте кафанске бадавације, који су се узајамно лагали а другога критиковали, од којих се Ђура брижљиво чувао, јер их је mrзео, опазивши донесени пакетић, помисле да је Ђура добио неку сумњиву политичку депешу, можда од Карла Маркса из Лондона или од Гамбете из Париза. Један од њих, пензионер, дрско приђе Ђурином столу да боље види депешу. Ђурин пријатељ, који је заједно с њим седео за столом, уплашивши се да му безобразни пензионер не узме сир, зграби пола комадића и стрпа у уста. Одмах и Ђуро, бојећи се да му пријатељ не поједе све, ћепа другу половину комадића швајцарског сира и прогута за трен ока. Тај гест побуди код „старовоља“ још већу сумњу. Гута се политичка

депеша! То је нешто опасно! Но баш у том моменту врати се поменути Ђак у кафани и јави Ђури како је обавестио његову госпођу да господин ужина у кафани швајцарског сира са једним пријатељем, те неће доћи на вечеру. Ђак је то рекао тако гласно, да су га присутни морали чути. Неучтиви пензионер и његови другови, уверивши се на тај начин да Ђура није појео депешу но сир, покуњише носеве и разиђоше се својим кућама.

Као што се види славни песник Ђура Јакшић није се увек осећао пријатно у нашој средини. Не може се тврдити да је био републиканац просто због тога што је он више пута певао топле династичке песме. Али је заиста био слободоуман човек, који се борио против социјалне неправде и државног бирократизма, тражећи слободу штампе и говора. У причи, чију смо садржину изнели, јасно се осећа тежња за политичком сатиром. Његов сатирично-бунтовнички став према животу може се добрым делом објаснити оскудицом и немаштином, у којој је живео.

Постоји и један лични разлог, због којега је Јакшић морао задржати Јагодину у непријатној успомени. Као левичар и непријатељ реакције која је у ондашње доба владала у Србији, он је једном приликом „опорочавао“ власт и због тога добио батине од јагодинског кмета Јованче Цветковића. Одмах по том био је још кажњен и губитком државне службе, те је морао обилазити околне цркве и сликати иконе, да би исхранио себе и своју породицу. Разумљиво је, дакле, што је песник певао о пакости света и жалости живота.

На крају помињемо да је почетком овог века учињен један покушај да се Ђурин „Комадић швајцарског сира“ драматизује и игра на позорници. Али тај покушај није успео.

Д-р Драг. Ђ. Петровић